

Warszawa, dnia 06 lutego 2017 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

RS2.056.11.2016

Pan Andrzej Halicki

andrzej.halicki@

Odpowiadając na petycję z dnia 10 grudnia 2016 r. złożoną w trybie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195), w sprawie powołania w Krajowej Administracji Skarbowej (Służbie Celno-Skarbowej) pełnomocnika ministra ds. praw człowieka oraz lokalnych pełnomocników ds. praw człowieka w izbach administracji skarbowej, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

W treści petycji wskazano, że do zadań pełnomocników należałoby m. in.: identyfikacja zjawisk niepożądanych występujących w zakresie przestrzegania praw człowieka przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, analiza skarg wpływających na działalność funkcjonariuszy pod kątem zarzutów dotyczących naruszenia praw i wolności człowieka, monitoring przejść granicznych pod kątem przestrzegania praw człowieka. Zadania pełnomocników ds. ochrony praw człowieka związane byłyby również z obszarem praw i wolności przysługujących funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej.

Uprzejmie informuję, że zgłoszone postulaty na tym etapie nie mogą zostać uwzględnione.

Na wstępie należy zwrócić uwagę na fakt, że zadania realizowane w ramach Krajowej Administracji Skarbowej związane są z realizacją polityki fiskalnej państwa. Krajowa Administracja Skarbowa, która rozpocznie funkcjonowanie z dniem 1 marca 2017 r., stanowi wyspecjalizowaną administrację rządową wykonującą zadania z zakresu realizacji dochodów z tytułu podatków, należności celnych, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych,

ochrony interesów Skarbu Państwa oraz ochrony obszaru celnego Unii Europejskiej, a także zapewniającą obsługę i wsparcie podatnika i płatnika w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych oraz obsługę i wsparcie przedsiębiorcy w prawidłowym wykonywaniu obowiązków celnych. Określony w preambule cel utworzenia Krajowej Administracji Skarbowej oraz zadania KAS, w tym zadania, które zgodnie z ustawą wykonują wyłącznie funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej, w głównej mierze obejmują zapewnienie wykonywania obowiązków podatkowych i celnych. Ustawa wśród zadań KAS wymienia w pierwszej kolejności realizację dochodów z podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, realizację dochodów z należności celnych oraz innych opłat związanych z przywozem i wywozem towarów, realizację polityki celnej, obejmowanie towarów procedurami celnymi i regulowanie sytuacji towarów związanych z przywozem i wywozem towarów, zapewnienie obsługi i wsparcia podatnika i płatnika w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych oraz obsługi i wsparcia przedsiębiorcy w prawidłowym wykonywaniu obowiązków celnych.

Skuteczne wykonywanie ww. zadań wymaga szczególnych uprawnień przewidzianych dla organów KAS oraz funkcjonariuszy. W petycji wskazuje się, że funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej będą przysługiwać nieporównywalnie większe uprawnienia, w stosunku do obecnych uprawnień Służby Celnej, w związku z tym przepis art. 134 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, stanowiący, że w toku wykonywania czynności służbowych funkcjonariusze są obowiązani do poszanowania godności człowieka oraz respektowania innych praw i wolności obywatelskich, nie jest wystarczającym gwarantem, że czynności podejmowane przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej nie będą naruszały tych praw. Należy podkreślić, że zawarte w ustawie przepisy statuujące uprawnienia funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej zostały przeniesione z ustawy o kontroli skarbowej albo ustawy o Służbie Celnej, co dotyczy m. in. uprawnień do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepisy w tej części są ukierunkowane w szczególności na zwalczanie oszustw podatkowych i celnych, przynoszących ogromne straty dla budżetu państwa, zwłaszcza w zakresie związanym z wyłudzeniem nienależnego zwrotu podatku VAT (karuzele podatkowe) oraz obrotem towarowym z zagranicą, w szczególności związanym z uszczuplaniem należności celnych i innych opłat związanych z przywozem i wywozem towarów, podatkiem VAT z tytułu importu towarów, podatkiem akcyzowym, podatkiem od gier. Powyższe uprawnienia mają również służyć zwalczaniu przestępstw korupcyjnych popełnianych przez osoby zatrudnione lub pełniące służbę w KAS.

Ustawa nie przewiduje przy tym dla Służby Celno-Skarbowej rozszerzenia przedmiotowego zakresu uprawnień związanych z ograniczeniem praw i wolności obywatelskich.

Ponadto należy podkreślić, że respektowanie praw i wolności człowieka zarówno w szeregach służby, jak i w podejmowanych przez funkcjonariuszy czynnościach stanowi jeden z głównych wyznaczników działania Krajowej Administracji Skarbowej. Odzwierciedleniem tej idei są zawarte w ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej regulacje stanowiące m. in., że w toku wykonywania czynności służbowych funkcjonariusze są obowiązani do poszanowania godności człowieka oraz respektowania innych praw i wolności obywatelskich, funkcjonariusze są obowiązani do wykonywania czynności służbowych w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste i majątkowe podmiotów, których te czynności dotyczą, zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne. Szeroką ochronę praw i wolności jednostki zawiera również Konstytucja RP. Organem, który stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych, w tym również na straży realizacji zasady równego traktowania jest Rzecznik Praw Człowieka, który bada czy skutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji, obowiązanych do przestrzegania i realizacji tych wolności i praw, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej.

Uzasadnieniem dla żądań zawartych w petycji dotyczących wprowadzenia instytucji pełnomocnika ministra ds. praw człowieka oraz lokalnych pełnomocników ds. praw człowieka w izbach administracji skarbowej, jest funkcjonowanie powyższych rozwiązań w Policji oraz Straży Granicznej. Należy zwrócić uwagę, że powołanie w strukturach Policji pełnomocników ds. praw człowieka było poprzedzone różnego typu działaniami podejmowanymi na przestrzeni lat, które stanowiły odpowiedź na liczne zastrzeżenia kierowane pod adresem Policji oraz postulowane zmiany w kierunku zapewnienia ochrony praw człowieka. Począwszy od 1998 r. komendanci główni Policji ustanawiali swoich pełnomocników ds. ochrony praw człowieka, dopiero w 2004 r. powstała struktura etatowych pełnomocników komendantów wojewódzkich, stołecznego oraz jednostek szkoleniowych, których uwaga miała się skupiać na takich kwestiach, jak: przemoc w rodzinie, handel ludźmi, poszanowanie praw ofiar przestępstw, przeciwdziałanie dyskryminacji, rasizmowi, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.

W mojej opinii zawarte w ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej regulacje mające zapewnić respektowanie praw i wolności obywatelskich przy wykonywaniu przez

funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej czynności służbowych są wystarczające. Na obecnym etapie nie dostrzegam potrzeby dodatkowego wzmocnienia ochrony praw człowieka poprzez wprowadzenie w ustawie nowych rozwiązań prawnych, w tym powołujących pełnomocników ds. ochrony praw człowieka.

Z upoważnienia Ministra Rozwoju i Finansów

Marian Banaś
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów